

**PAŽYMA DĖL SKUNDO
PRIEŠ PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĘ**

2012-03-22 Nr. 4D-2011/4-1594
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2011-12-12 gavo X (arba toliau pareiškėjas) skundą dėl Panevėžio miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo).

Pareiškėjas skunde nurodė, kad:

1) asmeninės nuosavybės teise priklausančio namo, ..., Panevėžyje, kieme esančiame ūkiniame pastate yra neoficialiai įrengtas atviras lauko tualetas, kuris neatitinka jokių sanitarinių – higieninių normų (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2) dėl tualetu panaikinimo 2011-06-13 buvo kreiptasi į Panevėžio visuomenės sveikatos centrą (toliau – Centras). 2011-06-16 gautame Centro direktoriaus p. Eugenijaus Vilčinsko atsakyme į Prašymą, argumentuojant Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu, buvo konstatuota, jog Centras „nevykdo lauko tualetų kontrolės“. Atsižvelgiant į tai, Centras gautą prašymą persiuntė Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos ir kontrolės skyriui (toliau – Skyrius);

3) 2011-07-27 gautame Skyriaus atsakyme buvo teigiama, jog pirmojo patikrinimo metu namo gyventojai buvo supažindinti su gautu pranešimu ir Panevėžio miesto tvarkymo ir švaros taisyklėmis bei geranoriškai sutiko lauko tualetą sutvarkyti. Remdamiesi antruoju patikrinimu, Skyriaus specialistai tiesiog konstatavo, kad „[...] lauko tualetas išsiurbtas ir sutvarkytas. Panevėžio miesto tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimų nėra“;

4) šis Skyriaus atsakymas buvo apskūstas Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktorei Kristinai Vareikienei. 2011-08-10 atsakyme į skundą ji konstatuoja, jog „[...] lauko tualetas tvarkingas, nuotekos išsiurbtos ir išvežtos.“ Skundas nebuvo patenkintas;

5) tualetas ir toliau yra naudojamas, teršia aplinką ir gruntinį vandenį (poros metrų atstumu nuo jo yra du geriamojo vandens šuliniai), nuo jo sklinda nemalonūs kvapai, šalia jo ir jame veisiasi įvairios infekcines ligas platinantys vabzdžiai bei graužikai. Liūčių metu srutos iš šio tualetu veržiasi tiesiai į pusės metro nuo jo atstumu esančių daugiabučių namų gatvę. Tualetu rezervuaro išsiurbimo metu <...> sanitarijos bei higienos normų laikymasis taip pat nėra užtikrinamas: ant kelio, kuriuo važinėja bei vaikšto šalia esančių daugiabučių gyventojai, lieka srutų dėmių ir visokiausių nešvarumų.

Pareiškėjas prašo Seimo kontrolierių įvertinti šią situaciją ir imtis priemonių, reikalingų aplinkai ir miesto gyventojų sveikatai apsaugoti, panaikinti atvirą lauko tualetą.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos skundo tyrimui reikšmingos aplinkybės

2. Seimo kontrolierius 2011-12-21 raštu Nr. 4D-2011/4-1594/3D-3697 prašė:

2.1. Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktorę Kristiną Vareikienę:

2.1.1. vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 30 straipsnio nuostatomis, patikrinti:

2.1.2. ar namų valdoje, ..., Panevėžyje, esantis lauko tualetas ir jo savininko veiksmai atitinka Panevėžio miesto tvarkymo ir švaros taisyklių (arba toliau – Taisyklės) 11 punkto nuostatas;

2.1.3. ar nėra pažeidžiamos Taisyklių 14 nuostatos; sudaryti situacijos schemą, kurioje nurodyti šalia tualetu esančius statinius (geriamojo vandens šulinius ir kt.) bei atstumus iki jų;

2.1.4. žodinius paaiškinimus ir patikrinimo vietoje metu nustatytus faktinius duomenis užfiksuoti patikrinimo akte (išvadoje) ir šį aktą (išvadą) pasirašyti. Rašytinius paaiškinimus pridėti prie patikrinimo akto (išvados);

2.1.5. pateikti pareiškėjo 2011-08-02 prašymo ir 2011-08-10 rašte Nr. 19-4-7-1510 nurodytų dokumentų, įrodančių, jog lauko tualetas įrengtas pagal tuo metu galiojančius įstatymus ir teisės aktus, kopijas;

2.2. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros inspekcijos viršininke Laurą Nalivaikienę – iki 2012-01-20 pateikti išvadą, ar namų valdoje, ..., Panevėžyje, esantis lauko tualetas pastatytas laikantis teisės aktų reikalavimų.

3. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros inspekcijos (toliau – Inspekcija) viršininke Laura Nalivaikienė 2012-01-19 raštu Nr. (18.18)-2D-867 Seimo kontrolierių informavo, kad Inspekcijos specialistai 2012-01-09 patikrino (2012-01-12 patikrinimo akto Nr. FAK-98 (18.31.) kopija pateikta) namų valdoje, ..., Panevėžyje, esantį lauko tualetą. Patikrinimo metu buvo nustatyta, kad lauko tualetas (1 m pločio, 1 m ilgio, 2 m aukščio, sienos – medinių lentų) įrengtas 1963 m statytame ūkiniame pastate. Ūkinis pastatas yra įregistruotas Nekilnojamojo turto registre, šiuo metu valdomas bendraturčių Y ir Z. Patikrinimo metu Y paaiškino, kad dalį žemės sklypo ir jame esančių statinių 2004-08-12 nusipirko iš buvusios savininkės A. Pirkimo metu ūkiniame pastate jau buvo įrengtas lauko tualetas ir šiame statinyje jokių statybos darbų nei jis, nei Z nevykdė.

L. Nalivaikienė rašte nurodė, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 42 straipsnio 3 dalimi, statinių naudojimo priežiūrą atlieka savivaldybių administracijos, šiuo atveju – Panevėžio miesto savivaldybės administracija.

4. Savivaldybės administracijos direktorė K. Vareikienė 2012-01-19 raštu Nr. 19-4.5.-155 Seimo kontrolieriui pateikė informaciją (dokumentus), iš kurių nustatyta kad Savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos ir kontrolės skyriaus pareigūnai:

4.1. gavę X skundą, 2011-06-17 vietoje patikrino (2011-06-17 patikrinimo akto Nr. 28 kopija pateikta) skunde keliamus klausimus dėl lauko tualetų, esančių ..., Panevėžyje. Ūkiniame pastate esantis lauko tualetas patikrinimo metu *buvo pilnas*. Šiuo adresu laikinai gyvenantis Kęstutis Mikalajūnas paaiškino, kad privačios valdos savininkai Y ir Z šiuo adresu negyvena. K. Mikalajūnas, buvo supažindintas su gautu skundu, pažadėjo iki 2011-07-04 susirasti namo savininkus ir tualetą sutvarkyti pagal Panevėžio miesto tvarkymo ir švaros taisykles;

4.2. 2011-08-04 atlikto patikrinimo metu (2011-08-04 patikrinimo akto Nr. 10 kopija pateikta) nustatė, kad ūkiniame pastate, ..., Panevėžyje, esantis lauko tualetas išsiurbtas ir sutvarkytas. Namų gyventojai pažadėjo lauko tualetą prižiūrėti nepažeidžiant Panevėžio miesto tvarkymo ir švaros taisyklių reikalavimų.

4.3. 2012-01-03 atlikto patikrinimo metu (2012-01-03 patikrinimo akto Nr. 2 kopija pateikta) nustatė, kad privati namų valda, ..., Panevėžyje, ir aplink ją esanti teritorija yra tvarkinga. Šalia ūkinio pastato, kuriame įrengtas lauko tualetas, nemalonus kvapo nėra. Panevėžio miesto tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimų nenustatyta.

Administracijos direktorė K. Vareikienė rašte nurodė, kad pagal Panevėžio miesto tvarkymo ir švaros taisyklių 14 punktą: „Mažiausi leistini sanitariniai atstumai tarp statinių (gyvenamojo namo, šiltnamio, lauko tualetų, šachtinio šulinio, kompostavimo aikštelės ir kt.), priklausomai nuo jų paskirties, turi atitikti statybos techninio reglamento STR 2.02.09:2005 „Vienbučiai gyvenamieji pastatai“ reikalavimus. Statiniai (šuns būda, voljeras, stoginė, kompostavimo aikštelė ir pan.) turi būti statomi ne arčiau kaip 3 metrų atstumu iki kaimyninio sklypo ribos, o jeigu arčiau – tik turint kaimyninio sklypo savininko sutikimą“, nėra pažeidimas, nes inžineriniai tinklai (vandentiekis ir nuotekos) nėra atvesti iki gyvenamojo namo, esančio ..., priklausančio Y. Minėtam asmeniui priklausančioje namo dalyje nėra įrengtas sanitarinis mazgas. Tam tikslui namų valdoje dar 1963 m. ūkiniame pastate įrengtas lauko tualetas, kuriuo Y naudojasi. Įpareigoti Y įrengti jam priklausančioje privačioje nuosavybėje (name ar namų valdoje) galiojančias normas atitinkanti sanitarinį mazgą nėra teisinio pagrindo. Skundo tyrimui pateiktame AB „Panevėžio specialus

autotransportas“ rinkodaros vadybininkės Tomos Blažytės Savivaldybei elektroniniu būdu pateiktame 2011-12-28 rašte nurodyta, kad adresu, ..., 2011 metais asenizacinės mašinos paslaugą Y buvo užsakęs 2 kartus: 2011-07-11 ir 2011-11-30.

5. Pagal valstybės įmonės Registrų centro Nekilnojamojo turto registro Centrinio duomenų banko 2012-03-08 išrašą:

- gyvenamasis namas, ..., Panevėžyje, baigtas statyti 1953 metais, ūkinis pastatas baigtas statyti 1963-iaisiais; kiti inžineriniai statiniai (tvora, kiemo aikštelė, šulinys) pradėti statyti 1953 metais ir baigti statyti 1980-aisiais; gyvenamojo namo ir ūkinio pastato bendraturčiai yra Y – pagal 2004-08-04 pirkimo–pardavimo sutartį Nr. VK-8682; Z – pagal 2002-01-18 dovanojimo sutartį Nr. VJ-212;

- žemės sklypas, ..., Panevėžyje, pagal 1999-03-10 pirkimo–pardavimo sutartį Nr. 2123 nuosavybės teise priklauso X ir B; X pagal 1999-03-10 pirkimo–pardavimo sutartį Nr. 2123 nuosavybės teise priklauso nebaigtas statyti gyvenamasis namas.

Skundo tyrimui reikšingos teisės aktų nuostatos

6. Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 36 punktą, viena iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų yra sanitarijos ir higienos taisyklių tvirtinimas ir jų laikymosi kontrolės organizavimas, švaros ir tvarkos viešose vietose užtikrinimas.

7. Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo 4 straipsnio „Nekilnojamojo turto registro duomenų teisinis statusas“ nuostatas:

Visi nekilnojamojo turto registre esantys duomenys nuo jų įrašymo laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka.

8. Pagal Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2005-04-28 sprendimu patvirtintų Panevėžio miesto tvarkymo ir švaros taisyklių (toliau – Taisyklės) nuostatas:

11. *Kanalizuojamo vandens rezervuarus ir tualetus dezinfekuoja, remontuoja ir privažiavimą prie jų garantuoja pastatų savininkai arba pastatus eksploatuojančios įmonės. Rezervuarai ir tualetai turi būti išbetonuoti su sandariais dangčiais, valomi pagal grafiką. Draudžiama pripildyti daugiau kaip 2/3 tūrio.*

12. *Kanalizuojamą vandenį ir fekalijas iš gyvenamųjų namų bendrijų ir garažų, biudžetinių įstaigų ar individualių namų išveža įmonės, turinčios šios veiklos leidimą, pagal sutartis arba vienkartinės paraiškas.*

13. *Kanalizuojamas vanduo ir fekalijos turi būti išvežami į įrengtas išpylimo aikšteles.*

14. *Mažiausi leistini sanitariniai atstumai tarp statinių (gyvenamojo namo, šiltnamio, lauko tualetų, šachtinio šulinio, kompostavimo aikštelės ir kt.), priklausomai nuo jų paskirties, turi atitikti statybos techninio reglamento STR 2.02.09:2005 „Vienbučiai gyvenamieji pastatai“ reikalavimus. Statiniai (šuns būda, voljeras, stoginė, kompostavimo aikštelė ir pan.) turi būti statomi ne arčiau kaip 3 metrų atstumu iki kaimyninio sklypo ribos, o jeigu arčiau – tik turint kaimyninio sklypo savininko sutikimą.*

Skundo tyrimo išvados

9. Išanalizavus šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–4 punktai) ir teisinį reglamentavimą, nurodytą pažymos 5 ir 6 punktuose, konstatuotina:

9.1. Y ir Z nuosavybės teise priklausančioje namų valdoje, ..., Panevėžyje, gyvenamajame name nėra įrengtas tualetas. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros inspekcijos pareigūnai, 2012-01-09 patikrinę namų valdoje, ..., Panevėžyje, esantį lauko tualetą, įrengtą ūkiniame pastate, statybos pažeidimų nenustatė.

Dėl pirmiau nurodytų aplinkybių nėra teisinio pagrindo tenkinti pareiškėjo prašymą panaikinti lauko tualetą, kaip galimai neteisėtą statinį.

9.2. Savivaldybės pareigūnai pagal kompetenciją ėmėsi švaros ir tvarkos namų valdoje, esančioje ..., Panevėžyje, užtikrinimo priemonių:

9.2.1. 2011-06-17 vietoje patikrinę pareiškėjo skunde keliamus klausimus dėl šioje namų valdoje esančio netvarkingo lauko tualetu, nustatę, kad juo naudojama pažeidžiant Panevėžio miesto tvarkymo ir švaros taisyklių reikalavimus, įpareigojo naudotojus tualetą sutvarkyti;

9.2.2. 2011-08-04 patikrinimo metu nustatė, kad ūkiniame pastate, ..., Panevėžyje, esantis lauko tualetas išsiurbtas ir sutvarkytas;

9.2.3. 2012-01-03 patikrinę nustatė, kad privati namų valda, ..., Panevėžyje, ir aplink ją esanti teritorija tvarkinga. Panevėžio miesto tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimų nebuvo nustatyta;

9.2.4. apibendrinus pirmiau pateiktas išvadas, konstatuotina, kad Savivaldybės pareigūnai priežiūrą, ar namų valdos, ..., Panevėžyje, savininkai (naudotojai), naudodamiesi lauko tualetu, laikosi Panevėžio miesto tvarkymo ir švaros taisyklių reikalavimų, vykdo. Taigi nėra teisinio pagrindo skundą pripažinti pagrįstu.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

10. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia X skundą dėl Panevėžio miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) atmesti.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas

Dalia Masalskienė, 8 706 65148